

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 87/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **NTR Nutrition s.r.o.**, Svätoplukova 2, Lučenec, IČO 51 431 041, zastúpenej **URBAN & PARTNERS s.r.o.**, advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. VK-13Cb/20/2022 (pôvodne konanie vedené Okresným súdom Veľký Krtíš pod sp. zn. 13Cb/20/2022) takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 30. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia (pôvodne konanie vedené Okresným súdom Veľký Krtíš pod sp. zn. 13Cb/20/2022). Sťažovateľka navrhuje uloženie príkazu okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, ako aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 500 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka vystupuje v napadnutom konaní vedenom okresným súdom v procesnom postavení žalobkyne, ktorá sa žalobou doručенou

22. augusta 2022 proti žalovanej (Babičkin dvor, a. s.) domáhala zaplatenia sumy 131 731,10 eur s príslušenstvom. Sťažovateľka vzala podaním z 9. novembra 2023 žalobu v celom rozsahu späť a navrhla konanie zastaviť a priznať jej nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, pričom ako dôvod uviedla skutočnosť uhradenia celej žalovanej sumy zo strany žalovanej po podaní žaloby.

3. Okresný súd uznesením sp. zn. VK-13Cb/20/2022 z 12. septembra 2024 konanie zastavil (výrok I) a zároveň rozhodol, že sťažovateľka má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II). Predmetné uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 4. októbra 2024.

4. Sťažovateľka podaním z 18. septembra 2024 okresnému súdu oznámila, že sa vzdáva práva podať proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania odvolanie, a zároveň zaslala vyčíslenie trov konania v sume 8 375,14 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka namieta nesústreďený, neefektívny a ne hospodárny postup okresného súdu, keďže ani po viac ako 2 rokoch a 5 mesiacoch od podania žaloby nie je zabezpečené, aby konanie bolo skončené vo všetkých jeho častiach.

6. Dôvodí pritom, že o späťvzatí žaloby, ku ktorému došlo v novembri 2023, rozhodol okresný súd až 12. septembra 2024, pričom okresný súd nerozhodol o náhrade trov konania a porušil § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

7. Vzhľadom na vysokú sumu žalovanej istiny a absenciu právoplatného rozhodnutia o sume náhrady trov dochádza k zásahu do práva na majetok.

8. Sťažovateľkina právna neistota je daná aj po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania, a to v časti týkajúcej sa náhrady trov konania (I. ÚS 315/2024).

9. Sťažovateľka namieta zbytočné prieskumy v konaní najmä v časti rozhodovania o náhrade trov konania. Zložitosť veci nie je daná pri rozhodovaní o zastavení konania a ani v súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov konania, keďže ide o podružnú agendu súdov.

10. V súvislosti s namietaným porušením majetkových práv pri rozhodovaní o sume náhrady trov konania sťažovateľka dôvodí, že je podnikateľkou, ktorej hlavný zámer je maximalizácia finančných prostriedkov podnikateľskou činnosťou. V tomto smere poukazuje na ekonomickú teóriu časovej hodnoty peňazí a argumentuje nemožnosťou zhodnotenia prejudikovanej pohľadávky.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka existencie zbytočných prieskumov v napadnutom konaní vedenom okresným súdom v súvislosti s rozhodovaním o späťvzatí žaloby, ako aj o sume náhrady trov konania. Vo vecnej súvislosti s existenciou zbytočných prieskumov sťažovateľka namieta aj porušenie práv na súdnu ochranu, ako aj majetkových práv.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, základného práva vlastníť majetok, práva na pokojné užívanie majetku a práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie postupom okresného súdu v napadnutom konaní pri rozhodovaní o späťvzatí žaloby:

12. Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej s'ťažnosti podľa čl. 127 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv s'ťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto s'ťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

13. S prihliadnutím na obsah ústavnej s'ťažnosti a skutočnosti z nej vyplývajúce ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie vo veci podanej žaloby bolo právoplatne skončené uznesením o zastavení konania na podklade späťvzatia žaloby, ako to uvádza samotná s'ťažovateľka, 4. októbra 2024.

14. Ústavná s'ťažnosť (podaná 30. januára 2025) tak bola v časti smerujúcej proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní v časti vecného posúdenia žaloby v kontexte s'ťažovateľkinej argumentácie o rozhodovaní o späťvzatí žaloby (bod 6 tohto uznesenia) podaná zjavne po uplynutí lehoty na podanie ústavnej s'ťažnosti podľa § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), keďže ani ústavnú s'ťažnosť na priet'ahy v konaní nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 28/2020, I. ÚS 366/2021, I. ÚS 191/2022, I. ÚS 167/2023).

15. Nedodržanie zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej s'ťažnosti je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie časti ústavnej s'ťažnosti ako podanej oneskorene.

16. Na základe uvedeného ústavný súd relevantnú časť ústavnej s'ťažnosti smerujúcu proti postupu okresného súdu pri rozhodovaní o späťvzatí žaloby v napadnutom konaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v napadnutom konaní pri rozhodovaní o sume náhrady trov konania:

17. Poukazujúc na skutočnosť, že námietka existencie zbytočných priet'ahov sa dotýka časti rozhodovania o sume náhrady trov konania, ústavný súd akcentuje rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike (rozsudok z 28. 6. 2016, s'ťažnosť č. 65302/11), ktorým ESLP okrem iného rozhodol, že dĺžka konania nespĺňala požiadavku primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to aj napriek skutočnosti, že preskúmané napadnuté konanie v čase podania s'ťažnosti prebiehalo podobne ako v tomto prípade už len vo fáze týkajúcej sa trov konania. V bode 50 uvedeného rozsudku ESLP konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych

právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote.

18. Vzhľadom na namietanú existenciu zbytočných prietáhov pri rozhodovaní o sume náhrady trov konania ústavný súd ďalej akcentuje, že pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny) si ústavný súd osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

19. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

20. Posudzujúc otázku, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky ESLP vo veci Frydlander v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie sporovej strany a (3) postup samotného súdu a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

21. Pokiaľ teda ide o prvé kritérium, t. j. právnu a skutkovú zložitost' napadnutého konania, je potrebné dospieť k záveru, že konanie v uvedenej fáze (rozhodovanie o sume trov konania podľa § 262 ods. 2 CSP) nemožno považovať za právne ani skutkovo zložité (I. ÚS 315/2024).

22. Právoplatné rozhodnutie o trovách konania pre sťažovateľku má nepochybne subjektívny význam, z hľadiska judikatúry ústavného súdu, resp. ESLP však nejde o konanie, pri ktorom je zvýšená požiadavka na rýchlost' konania, a to ani v kontexte hlavného predmetu napadnutého konania, ktorým bolo rozhodovanie o povinnosti zaplatiť požadovanú sumu.

23. Pokiaľ ide o kritérium správania sťažovateľky ako sporovej strany, ústavný súd konštatuje, že táto svojím správaním neprispela k predĺženiu napadnutého konania. Naopak, sťažovateľka pristupovala vo veci vyčíslenia trov konania proaktívne (bod 4 tohto uznesenia).

24. Prihliadajúc na kritérium postupu všeobecného súdu, ústavný súd akcentuje, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

25. V tomto smere síce Civilný sporový poriadok s účinnosťou od 1. júla 2023 ustanovuje poriadkovú lehotu 60 dní, v ktorej je vyšší súdny úradník povinný rozhodnúť o výške náhrady trov konania (§ 262 ods. 2 CSP), poukazujúc na už zmieňovanú judikatúru, podľa ktorej je potrebné vykladať pojem zbytočné prietahy predovšetkým materiálne, však samotné porušenie tejto poriadkovej lehoty nemôže automaticky znamenať existenciu zbytočných prietahov. Aj naďalej teda platí povinnosť všeobecného súdu rešpektovať základný princíp hospodárnosti konania (čl. 17 CSP) aj vo fáze rozhodovania o sume náhrady trov, no podstatnými pre záver o existencii zbytočných prietahov sú z materiálneho hľadiska konkrétne okolnosti prejednávanej veci.

26. Ústavný súd ďalej prihliadol aj na rozhodovaciu prax a judikatúru EŠLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach (celková) dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. IV. ÚS 120/2018).

27. Vychádzajúc z okolností posudzovanej veci, predovšetkým celkovej dĺžky napadnutého konania, ktorá v čase predbežného prerokovania relevantnej časti ústavnej sťažnosti predstavovala obdobie dvoch rokov a šiestich mesiacov, berúc do úvahy skutočnosť, že vo veci samej už bolo právoplatne rozhodnuté v októbri 2024, ako aj to, že od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie skončilo, do predbežného prerokovania časti ústavnej sťažnosti bola lehota 60 dní stanovená na rozhodnutie o sume náhrady trov konania prekročená (len) o niečo vyše dvoch mesiacov [nejde dosiaľ o mnohonásobné prekročenie tejto lehoty (k tomu pozri aj IV. ÚS 515/2024)], ústavný súd dospel k záveru, že namietané porušenie označených práv nedosahuje intenzitu potrebnú na vyslovenie ich porušenia.

28. Vzhľadom na uvedené relevantnú časť ústavnej sťažnosti vo veci namietaného porušenia práv zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu pri rozhodovaní o sume náhrady trov konania ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie a základného práva vlastniť majetok a práva na pokojné užívanie majetku postupom okresného súdu v napadnutom konaní pri rozhodovaní o sume náhrady trov konania:

29. K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu ako dôsledku existencie zbytočných prietahov môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prietahy, ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti – *denegatio iustitiae* (pozri m. m. IV. ÚS 242/07 – *a contrario*).

30. Nevyhnutnou podmienkou pre záver o porušení majetkových práv je obdobne konštatovanie existencie zbytočných prietahov v napadnutom konaní.

31. Absencia konštatovania existencie zbytočných prietahov bráni ústavnému súdu vysloviť porušenie označených práv na súdnu ochranu, resp. práv na ochranu majetku, čo je dôvod na odmietnutie relevantnej časti ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

32. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej ústavnej sťažnosti (primerané finančné zadostučinenie a trovy konania), keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

33. Napokon ústavný súd poznamenáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania v súvislosti s rozhodovaním o sume náhrady trov konania signalizoval vznik prierahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložila ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu